

Záznam zo zasadnutia Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

**Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Bratislava,
4. februára 2013, 13.00 hod., miestnosť č. 117**

Prítomní (vrátane zúčastnených v zastúpení): vid' podľa prezenčnej listiny

Ospravedlnení:

Ján Richter - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Božena Kováčová - Združenie miest a obcí Slovenska; Mária Orgonášová - Únia miest Slovenska; Jana Dobšovičová Černáková – Liga proti reumatizmu;

Program rokovania:

1. Informácia o priebehu a záveroch ôsmeho zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 14. decembra 2012
2. Informácia o stave prípravy podmienok na čerpanie štrukturálnych fondov v programovacom období 2014 - 2020
3. Informácia o nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004
4. Rôzne

Otvorenie

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím a predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR (ďalej len „podpredseda Výboru“)
V úvode privítal štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jozefa Buriana, všetkých zúčastnených a otvoril zasadnutie Výboru. Zároveň prítomných informoval, že je poverený pánom Jánom Richterom, ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predsedom Výboru vedením zasadnutia, vzhľadom na jeho neprítomnosť z dôvodu kolidujúcich pracovných povinností. Následne pristúpil ku kontrole uznávaniaschopnosti Výboru. Skonštatoval, že v súlade so štatútom Výboru je prítomná nadpolovičná väčšina členov, z čoho vyplýva, že je Výbor uznávaniaschopný. Prítomných oboznámil s programom zasadnutia a vyzval ich k doplneniu programu do bodu rôzne. Následne prítomní program jednohlasne odsúhlasili.

Kontrola plnenia uznesení

Mária Homolová, tajomníčka Výboru

Prítomných oboznámila s odpočtom plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení Výboru prijatých na zasadnutí Výboru dňa 17. septembra 2012 a z uznesení schválených procedúrou per rollam dňa 15. októbra 2012. Konštatovala splnenie úloh v stanovených lehotách a priebežné plnenie plynúcich úloh.

1. Informácia o priebehu a záveroch ôsmeho zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 14. decembra 2012

Peter Klenovský, riaditeľ odboru ľudských práv, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Ospravedlnil neprítomnosť generálnej riaditeľky sekcie právnej a konzulárnej Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a tajomníčky Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej „Rada“), ktorá sa z dôvodu naliehavých pracovných povinností nemohla zúčastniť na zasadnutí Výboru. Následne prítomných informoval o záveroch ôsmeho zasadnutia Rady, ktoré sa uskutočnilo dňa 14. decembra 2012 nasledovne:

- Rada vyslovila súhlas so Správou o stave používania jazykov národnostných menšín na území SR za rok 2012 (uznesenie č. 60). Predseda Rady požiadal splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny o súčinnosť s vedúcim Úradu vlády SR pri predložení správy na najbližšie rokovanie vlády SR dňa 19. decembra 2012.
- Rada prijala uznesenie, ktorým vyslovila súhlas s návrhom na zriadenie hlavného kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (uznesenie č. 61). Zároveň informoval, že súvisiaci materiál na rokovanie vlády SR predloží jeho gestor, ktorým je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.
- Predseda Rady požiadal členky a členov Rady v spolupráci s tajomníkami a tajomníkmi Výborov Rady o zaslanie návrhov do plánu práce Rady na rok 2013 v termíne do 15. januára 2013.
- Členovia a členky Rady akklamáciou odsúhlasili výzvu Rady k Medzinárodnému dňu ľudských práv: „Všeobecná deklarácia ľudských práv je symbolom univerzality a nedeliteľnosti ľudských práv. Jej význam zostáva nadčasový. Aj dnes, po viac ako šesťdesiatich rokoch od prijatia všeobecnej deklarácie, sa vraciame k podstate tohto základného manifestu ľudských práv. Posolstvo slobody a rovnosti v dôstojnosti a právach je východiskom našich úvah. Výchova a vzdelávanie k ľudským právam, princíp nediskriminácie a ochrana zraniteľných skupín sú výzvou na pôsobenie každého z nás, kto je činný v oblasti ľudských práv.“
- Neobsadené miesto členky/člena Správnej Rady Ceny podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR bude doplnené z členiek a členov Rady.
- Predseda Rady požiadal výkonného riaditeľa Slovenského národného strediska pre ľudské práva o súčinnosť pri prerokúvaní materiálov, zaradených na februárové zasadnutie Rady, v prípade, ak sa dotýkajú niektorej z cieľových skupín zastrešenej Výborom (čiastkové správy Slovenského národného strediska pre ľudské práva o ochrane práv dieťaťa, o právach osôb so zdravotným postihnutím). Navrhol uvedené správy prerokovať v príslušnom Výbore Rady. Návrh štatútu Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie bol stiahnutý z rokovania z dôvodu, že neprebehla dostatočná komunikácia v rámci jeho prípravy.
- Členky a členovia Rady odsúhlasili posun termínu predloženia Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR na september 2013.

Následne vyzval Milicu Jančulovú, vedúcu oddelenia koordinácie agendy ľudských práv Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, aby podala krátku informáciu o príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR (ďalej len „celoštátna stratégia“).

Informovala, že členky a členovia Rady navrhli posun termínu predloženia celoštátnej stratégie na september 2013 aj z toho dôvodu, že v celoštátnej stratégii je potrebné zdefinovať aj finančné aspekty plnenia akčných plánov celoštátnej stratégie. Uviedla, že s týmto postupom súhlasil aj pán predseda vlády SR. Informovala, že termín predloženia materiálu sa prekladá na 30. september 2013. V súvislosti s prípravou celoštátnej stratégie Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR osloví vecne príslušné rezorty a všetkých nositeľov úloh vyplývajúcich z uznesení č. 717/2011 (k návrhu na vypracovanie celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike) a č. 479/2012 (k návrhu na zmenu uznesenia vlády SR č. 717 zo 16. novembra 2011 k návrhu na vypracovanie celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike), s cieľom zabezpečenia prípravy celoštátnej stratégie participatívnym spôsobom tak, ako to bolo realizované pri príprave koncepcie otvoreného vládnutia. Uviedla, že v najbližších dňoch bude podpredsedom vlády a ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR zaslaný zainteresovaným subjektom sprievodný list so žiadosťou o spoluprácu pri príprave celoštátnej stratégie. Informovala, že prípravou celoštátnej stratégie bol poverený poradca pána podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pán Michal Vašečka, ktorý ju bude koncipovať spoločne s pánom splnomocnencom pre rozvoj občianskej spoločnosti Filipom Vagačom. Ďalej nadviazala na závery ôsmeho zasadnutia Rady, kde sa spomínali čiastkové správy Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „SNSLP“). Jedna zo správ sa týkala práv osôb so zdravotným postihnutím. V tejto súvislosti uviedla, že dňa 21. januára 2013 obdržal pán podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR list od výkonného riaditeľa SNSLP, v ktorom ho informuje o tom, že nevyužije svoje právo predložiť iniciatívne materiály SNSLP na zasadnutie Rady a Výborov Rady. Informovala, že výkonný riaditeľ SNSLP v liste uviedol aj skutočnosť, že v prípade ak SNSLP zväží predloženie materiálov, tak písomne požiada Radu a Výbory o zaradenie týchto materiálov na ďalšie zasadnutia. Na záver informovala, že najbližšie zasadnutie Rady je naplánované na 27. februára 2013 v popoludňajších hodinách v priestoroch Úradu vlády SR.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Poďakoval za informácie.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o priebehu a záveroch ôsmeho zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 14. decembra 2012.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 23 zo dňa 4. februára 2013

2. Informácia o stave prípravy podmienok na čerpanie štrukturálnych fondov v programovacom období 2014 - 2020

Roman Žatko, Odbor politiky súdržnosti, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR)

Podal informáciu o stave prípravy politiky súdržnosti EÚ po roku 2013 v podmienkach SR (na obdobie 2014 – 2020). Uviedol, že sa jedná o komplikovaný a zložitý proces a veľmi dôležitý z hľadiska prípravy.

Informoval, že v prvom rade boli vytvorené poradné orgány a pracovné skupiny na zabezpečenie koordinácie politiky súdržnosti EÚ po roku 2013 v podmienkach Slovenskej republiky:

Boli vytvorené:

- Rada vlády SR pre Partnerskú dohodu na roky 2014 – 2020, ide o koordinačný, poradný a iniciatívny orgán vlády SR;
- Riadiaci Výbor pre koordináciu fondov EÚ, ktorý je koordinačný, poradný a iniciatívny orgán ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR aj pre prípravu hlavných legislatívnych, strategických, koncepčných a programových dokumentov pre politiku súdržnosti EÚ po roku 2013 na úrovni SR;
- Rezortná koordinačná skupina MDVRR SR pre politiku súdržnosti EÚ, ktorá pripravuje pozície SR na zasadnutia pracovnej skupiny Rady pre štrukturálne opatrenia (SAWP) v Bruseli;
- pracovná skupina „Partnerstvo pre politiku súdržnosti“, ide o prípravu Partnerskej dohody SR za účasti zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, akademickej sféry, profesijných združení, mimovládnych a iných organizácií;

Následne boli vypracované a schválené dokumenty, súvisiace s prípravou Partnerskej dohody, ktorá bude základným kameňom pre budúcu Politiku súdržnosti v Slovenskej republike:

- V prvom rade bol vypracovaný materiál „Spôsob uplatnenia tzv. ex ante kondicionalít pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2013 v podmienkach Slovenskej republiky“. Tento materiál informuje o spôsobe uplatnenia ex ante kondicionalít, t. j. súbore podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutné na plynulé čerpanie fondov EÚ v budúcom programovom období. Tento materiál bol schválený vládou SR v júni 2012;

Následne bola vypracovaná:

- Informácia o postupe prác pri negociačnom procese k návrhom legislatívnych predpisov a strategických dokumentov EÚ a SR k politike súdržnosti“. Obsahom informácie je negociačný proces k návrhom legislatívnych predpisov EÚ pre politiku súdržnosti po roku 2013, príprava Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 – 2020 a vyhodnotenie plnenia ex ante kondicionalít za príslušné obdobie (predkladaná na rokovanie vlády SR polročne);

Ďalším materiálom je:

- „Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 – 2020“. Tento materiál obsahuje východisko pre stanovenie stratégie a priorít v podmienkach SR na využívanie fondov EÚ. Materiál bol schválený vládou SR v novembri 2012.

Ďalej je to:

- „Pozičný dokument Komisie k Partnerskej dohode SR a programom na roky 2014 – 2020“. Ide o predstavenie pohľadu Komisie na identifikáciu hlavných rozvojových potrieb a výber tematických cieľov a priorít, ktoré by mali byť financované v rámci jednotlivých fondov EÚ v podmienkach SR (na úrovni SR prezentovaný sociálno-ekonomickým partnerom v novembri 2012).

Ďalej je to:

- Návrh štruktúry indikatívnych oblastí podpory pre obdobie 2014 – 2020, to znamená stanovenie predbežného návrhu určenia garantov zodpovedných za zabezpečenie čiastkových úloh prípravy Partnerskej dohody a Operačných programov.

Ostatným dokumentom je:

- Návrh aktualizácie inštitucionálneho zabezpečenia prípravy Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.

Následne prítomných informoval o ďalších krokoch, ktoré nás čakajú v najbližšom období:

- poznamenal, že v súčasnosti prebiehajú neformálne stretnutia so zástupcami Európskej komisie k jednotlivým prioritám identifikovaným v Pozičnom dokumente Európskej komisie; stretnutia budú prebiehať od januára až do mája 2013;
- v súčasnosti sa pripravuje návrh Územnej dohody medzi vládou SR, regionálnou a miestnou samosprávou SR - jej prvý návrh sa očakáva vo februári 2013;
- ďalej je to vypracovanie analytickej a strategickej časti Partnerskej dohody SR- termín je stanovený na apríl 2013;
- obstaranie ex ante hodnotenia Partnerskej dohody SR - termín je stanovený na apríl 2013;
- zabezpečenie ex ante hodnotenia Partnerskej dohody SR s termínom máj 2013;
- zabezpečenie hodnotenia vplyvov Partnerskej dohody SR na životné prostredie (SEA) s termínom august 2013;
- predloženie Partnerskej dohody SR na rokovanie vlády SR sa predpokladá v júli 2013;
- a zabezpečenie plnenia ex ante kondicionalít do 30. júna 2013.

Ďalej prítomných oboznámil so stanoveným rozsahom tematických cieľov pre fondy EÚ na programové obdobie 2014 – 2020:

- posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Upriamil pozornosť na to, že v rámci týchto cieľov bude možná aj podpora osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom horizontálnych zásad *Presadzovanie rovnosti medzi mužmi a ženami a nediskriminácia*, ktoré budú musieť byť zohľadnené v priebehu prípravy, ako aj vykonávania Partnerskej dohody a všetkých Operačných programov.

V návrhu všeobecného nariadenia EÚ sa uvádza, že členské štáty sa vhodným spôsobom zamerajú na potreby znevýhodnených skupín s cieľom umožniť im lepšie sa zapojiť do trhu práce, a tým uľahčiť ich plné zapojenie sa do spoločnosti. Členské štáty a Komisia prijímú primerané opatrenia, aby nedochádzalo k diskriminácii na základe zdravotného postihnutia. Riadiaci orgán príslušného operačného programu zabezpečí, aby všetky výrobky, tovar, služby a infraštruktúra, ktoré sú dostupné alebo poskytované verejnosti a sú spolufinancované z fondov EÚ boli prístupné všetkým občanom, vrátane osôb so zdravotným postihnutím v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Zabezpečené musia byť najmä dostupnosť fyzického prostredia, dopravy, informačných a komunikačných technológií s cieľom podporiť začlenenie znevýhodnených skupín, vrátane osôb so zdravotným postihnutím.

Ďalej podal informáciu k budúcemu programovému obdobiu 2014 – 2020 nasledovne:

Rozhodnutie o počte a štruktúre operačných programoch (ďalej len „OP“) má zásadný vplyv na rozsah architektúry Partnerskej dohody (ďalej len „PD“). Po skúsenostiach zo súčasného komplikovaného systému implementácie je potrebné maximálne zjednodušiť celý systém a koncentrovať zdroje do minimálneho počtu tematických operačných programov. Na základe pozičného dokumentu pre SR k PD Komisia odporúča koncentrovať zdroje do 5 prioritných tematických oblastí ako aj užšie zapojenie územnej a miestnej správy prostredníctvom nástrojov integrovaných stratégií.

Definitívny zoznam OP, ich štruktúra a orgány riadenia musia vychádzať z analýz a môžu byť stanovené v ďalších fázach prípravy PD, resp. po konzultáciách s EK.

Na základe analýzy plánov zainteresovaných rezortov, analýzy legislatívneho rámca a skúseností z obdobia 2007 - 2013, bol určený zoznam 5 tematických indikatívnych oblastí podpory, jedna integrovaná oblasť podpory pre regióny s viacdrojovým financovaním z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Kohézneho fondu. Samostatné oblasti podpory sú vyžadované pre Technickú pomoc, Rozvoj vidieka, Rybné hospodárstvo (Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka a Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo) a Európsku územnú spoluprácu, ktoré sú riadené na základe špecifických usmernení Komisie. Pri ďalšom postupe prípravy PD a OP je nevyhnutné mať na zreteli dve základné línie SR: - dôraz na hospodársky rast a rast zamestnanosti, - podmienky a deklarovанú pozíciu Komisie ohľadom budúceho usporiadania implementácie v programovom období 2014 – 2020 v pripravovanej PD.

Ďalej informoval, že v budúcom programovacom období 2014 - 2020 pre politiku súdržnosti sa počíta s nasledovnými operačnými programami: 1. Výskum a inovácie (VaI); 2. Integrovaná infraštruktúra (II); 3. Ľudské zdroje zamestnanosť a inklúzia (LZZaI); 4. Kvalita životného prostredia (KŽP); 5. Integrovaný regionálny OP (IROP); 6. Efektívna verejná správa (EVS); 7. Technická pomoc (TP).

Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Komisie je najúčelnejšie využiť fondy EÚ na podporu týchto oblastí: - podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie; - infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť; - rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce; - trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov; - moderná a profesionálna verejná správa.

Na druhej strane, Komisia zároveň identifikovala nasledovné oblasti podpory, ktoré už ďalej neodporúča financovať z prostriedkov EÚ: - všeobecná školská infraštruktúra; - infraštruktúra v zdravotníctve; - miestne komunikácie, - údržba ciest, - verejné osvetlenie; - komerčné zariadenia cestovného ruchu (hotely, penzióny, aquaparky).

Finančná alokácia pre nové programové obdobie pre SR nie je zatiaľ stanovená, nakoľko v súčasnosti naďalej prebiehajú rokovania o viacročnom finančnom rámci EÚ na obdobie 2014 - 2020. V záujme SR je vynegetovať minimálne rovnaký objem finančných prostriedkov ako je v súčasnom programovom období, čo predstavuje čiastku 11,725 mld. EUR.

Prítomných oboznámil s odpočtom plnenia uznesenia Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 20 zo dňa 15. októbra 2012 nasledovne:

K B1: Návrh tzv. všeobecného nariadenia pre 5 Európskych štrukturálnych a investičných fondov, v rámci ktorého sú obsiahnuté aj ex ante kondicionality, bude ešte predmetom negociácií v rámci Európskeho parlamentu a rady EÚ.

K B2: Príprava budúcich operačných programov je v začiatkovej etape a v súčasnosti sa začína spracovávať metodický pokyn na vypracovanie operačných programov 2014 - 2020.

Následne na základe vypracovaných a schválených operačných programov budú vytvorené monitorovacie Výbory jednotlivých operačných programov.

Ďalej uviedol, že v rámci medzirezortného pripomienkového konania k materiálu „Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 - 2020“ predložila Národná rada občanov so zdravotným postihnutím svoju pripomienku. Pripomienka bola akceptovaná a zapracovaná.

Znenie po zapracovaní pripomienky: „Opis špecifických opatrení počas prípravy, navrhovania a vykonávania OP na podporu rovnosti príležitostí a prevencie diskriminácie z dôvodu pohlavia, rasového a etnického pôvodu, viery, postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, najmä v súvislosti s prístupom k financovaniu a s ohľadom na potreby rôznych cieľových skupín ohrozených diskrimináciou *a najmä s ohľadom na požiadavky na zjednodušenie pohybu osôb so zdravotným postihnutím a požiadavky na zabezpečenie prístupnosti služieb a informácií určených pre verejnosť berúc do úvahy špecifické potreby osôb so zdravotným postihnutím.*“

Ďalej informoval, že v pracovnej skupine Partnerstvo pre politiku súdržnosti nemajú zastúpenie občania so zdravotným postihnutím a preto považuje za žiaduce vyzvať zástupcov osôb so zdravotným postihnutím, aby požiadali listom predsedu pracovnej skupiny, ktorým je minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR - o nomináciu do predmetnej pracovnej skupiny.

Pre zabezpečenie a uplatnenie konkrétnych požiadaviek zo strany zástupcov osôb so zdravotným postihnutím odporúčajú obrátiť sa na zodpovedné riadiace orgány, ktoré budú pripravovať jednotlivé operačné programy na programové obdobie 2014 - 2020 v ich pôsobnosti.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len MDVRR SR“), z pozície centrálného koordinačného orgánu (ďalej len „CKO“), zabezpečuje informovanosť o príprave budúcej podoby politiky súdržnosti EÚ aj prostredníctvom svojej domácej webovej stránky (<http://www.telecom.gov.sk/>), ako aj stránky CKO (<http://www.nsrr.sk>), na ktorej bola vytvorená samostatná sekcia pre programové obdobie 2014 - 2020.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o stave prípravy podmienok na čerpanie štrukturálnych fondov v programovacom období 2014 – 2020.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 24 zo dňa 4. februára 2013

3. Informácia o nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

požiadal pani Hanu Jurkovičovú z MDVRR SR, aby uviedla bod programu.

Hana Jurkovičová, MDVRR SR, sekcia cestnej dopravy a pozemných komunikácií - oddelenie cestnej osobnej a nákladnej dopravy. Informovala, že odbor zabezpečuje výkon štátnej správy a tvorbu legislatívy najmä v oblasti: - osobnej a nákladnej dopravy, vrátane taxislužby; - technických kontrol, emisných kontrol a kontrol originality; - schvaľovania vozidiel; - prepravy nebezpečných vecí; - autoškôl.

Uviedla, že práva cestujúcich upravuje aj Zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave a vyhláška 124/2012 Z. z. Prítomných informovala, že v oblasti práv cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave je prijaté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „nariadenie“). Nariadením sa ustanovujú pravidlá pre autobusovú a autokarovú dopravu, ktoré sa týkajú:

- nediskriminácie medzi cestujúcimi, pokiaľ sa jedná o prepravné podmienky ponúkané dopravcami,
- ďalej sa týka práv cestujúcich v prípade nehôd v dôsledku prevádzky autobusu alebo autokaru s následkom smrti alebo zranenia cestujúcich alebo straty alebo poškodenia ich batožiny,
- nediskriminácie a povinnej pomoci zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou,
- taktiež práv cestujúcich v prípade zrušenia alebo meškania spojenia,
- minimálnych informácií, ktoré sa majú poskytnúť cestujúcim,
- a vybavovania sťažností a reklamácií.

Nariadenie sa vzťahuje na medzinárodnú aj na vnútroštátnu dopravu a uplatňovať sa začne od 1. marca 2013.

- Nariadenie sa uplatňuje vo vzťahu k cestujúcim využívajúcim pravidelnú autobusovú dopravu so vzdialenosťou nad 250 km.
- Na práva cestujúcich vo vnútroštátnej diaľkovej doprave sa podľa prechodných ustanovení zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov sa nariadenie bude vzťahovať od 1. marca 2017.
- Niektoré ustanovenia sa uplatňujú aj vo vzťahu k cestujúcim využívajúcim pravidelnú dopravu, ak je vzdialenosť prepravy menšia ako 250 kilometrov. V takomto prípade sa nariadenie uplatňuje už od 1. marca 2013.
- Niektoré ustanovenia nariadenie sa vzťahujú tiež na cestujúcich využívajúcich príležitostné služby, ak sa pôvodné miesto nástupu alebo konečné miesto výstupu cestujúceho nachádza na území členského štátu - s výnimkou článkov 9 až 16, článku 17 ods. 3 a kapitol IV, V a VI.

Informovala, že dopravcovia nebudú môcť vylúčiť z prepravy zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou, ak majú platný cestovný lístok. Výnimky budú možné z dôvodov, ktoré sú opodstatnené z hľadiska bezpečnosti, konštrukcie vozidiel alebo infraštruktúry.

V nariadení je ďalej ustanovené, že dopravcovia a správcovia autobusových staníc v spolupráci s organizáciami zastupujúcimi zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou, v prípade potreby prostredníctvom svojich organizácií, ustanovia alebo zavedú nediskriminačné podmienky prístupu vo vzťahu k preprave zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou. Platí to len pre pravidelnú dopravu nad 250 kilometrov.

Členské štáty musia určiť autobusové a autokarové stanice, kde sa poskytuje pomoc zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou a tieto stanice musia nahlásiť Európskej komisii do 1. marca 2013. Komisia potom na internete sprístupní zoznam určených autobusových a autokarových staníc.

Podľa článku 13 ods. 1 nariadenia dopravcovia a správcovia autobusových staníc s výhradou podmienok prístupu upravených v článku 11 ods. 1 v rámci svojich príslušných právomocí zabezpečia na určených autobusových staniaciach členských štátov zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou bezplatnú pomoc aspoň v rozsahu stanovenom v prílohe I písm. a). *To sa nevzťahuje na príležitostnú dopravu a pravidelnú dopravu do 250 km. Pre vnútroštátnu diaľkovú autobusovú dopravu s dĺžkou trasy autobusovej linky nad 250 km sa to vzťahuje od 1. marca 2017.*

Podľa článku 13 ods. 2 nariadenia dopravcovia s výhradou podmienok prístupu upravených v článku 11 ods. 1 zabezpečia v autobusoch a autokaroch zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou bezplatnú pomoc aspoň v rozsahu stanovenom v prílohe I písm. b). *To sa nevzťahuje na príležitostnú dopravu a pravidelnú dopravu do 250 km. Pre vnútroštátnu diaľkovú autobusovú dopravu s dĺžkou trasy autobusovej linky nad 250 km sa to vzťahuje od 1. marca 2017.*

Príloha I nariadenia obsahuje pomoc poskytovanú zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, a to:

Pomoc poskytovaná na určených autobusových staniaciach - pomoc a opatrenia potrebné na to, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mohli: - oznámiť svoj príchod na autobusovú stanicu a svoju žiadosť o pomoc na určených miestach; - presunúť sa z určeného miesta k odbavovaciemu pultu, do čakárne a na nástupište; - nastúpiť do vozidla pomocou výtahov, invalidných vozíkov, prípadne s inou potrebnou pomocou; - naložiť svoju batožinu; - vyzdvihnúť si svoju batožinu; - vystúpiť z vozidla; - vziať so sebou do autobusu alebo autokaru asistenčného psa s osvedčením; - prejsť k sedadlu.

Pomoc vo vozidle - pomoc a opatrenia potrebné na to, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mohli: - získať základné informácie o ceste v prístupných formátoch, ak o to cestujúci požiada; - nastúpiť alebo vystúpiť počas prestávok v ceste, ak je vo vozidle okrem vodiča prítomný aj iný personál;

Podľa článku 14 nariadenia, podmienkou pre poskytnutie pomoci zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou by malo byť oznámenie aspoň 36 hodín pred tým, ako je pomoc potrebná, a cestujúci by sa mali dostaviť na určené miesto: - v čase, ktorý vopred určil dopravca a ktorý nepresiahne 60 minút pred uverejneným časom odchodu, pokiaľ sa dopravca a cestujúci nedohodnú na kratšom čase, alebo ak čas nie je stanovený, najneskôr 30 minút pred uverejneným časom odchodu.

Podľa článku 16 ods. 1 nariadenia dopravcovia a v príslušných prípadoch správcovia autobusových staníc ustanovia postupy odbornej prípravy v oblasti problematiky zdravotného postihnutia, vrátane pokynov, a zabezpečia, aby ich zamestnanci, ktorí nie sú vodičmi, vrátane osôb zamestnaných inou vykonávajúcou stranou, a ktorí poskytujú priamu pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, absolvovali odbornú prípravu prípadne boli poučení, ako sa opisuje v prílohe II písm. a) a b) nariadenia (*To sa nevzťahuje na príležitostnú dopravu a pravidelnú dopravu do 250 km. Pre vnútroštátnu diaľkovú autobusovú dopravu s dĺžkou trasy autobusovej linky nad 250 km sa to vzťahuje od 1. marca 2017*) a ich zamestnanci vrátane vodičov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s cestujúcou verejnosťou alebo otázkami s ňou súvisiacimi, absolvovali odbornú prípravu, prípadne boli poučení, ako sa opisuje v prílohe II písm. a). (*To sa vzťahuje aj na pravidelnú autobusovú dopravu do 250 km a uplatňuje sa to už od 1. marca 2013. Nevzťahuje sa to na príležitostnú dopravu.*)

MDVRR SR uskutočnilo dňa 7. novembra 2012 stretnutie s organizáciami zastupujúcimi záujmy osôb so zdravotným postihnutím k uplatňovaniu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave – postupy odbornej prípravy vodičov a zamestnancov. Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR bola požiadaná o spracovanie obsahu manuálu týkajúceho sa odbornej prípravy a poučenia zamestnancov a vodičov v oblasti informovanosti o problematike zdravotného postihnutia a pomoci zdravotne postihnutým osobám. Ďalej boli zúčastnení informovaní o povinnosti členských štátov určiť autobusové a autokarové stanice, kde sa poskytuje pomoc zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou. Tieto stanice musia členské štáty nahlásiť Európskej komisii do 1. marca 2013. Komisia potom na internete sprístupní zoznam určených autobusových a autokarových staníc. Na MDVRR je potrebné nahlásiť autobusové stanice, ktoré majú čakáreň, alebo odbavovací pult, alebo pult na predaj lístkov a prechádza cez ne medzinárodná pravidelná diaľková linka nad 250 km. Zároveň určiť správcov týchto staníc – aby ich bolo možné v prípade potreby kontaktovať. *Na týchto staniciach musia zabezpečiť pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím bezplatnú pomoc podľa prílohy I nariadenia – pre vnútroštátnu diaľkovú dopravu nad 250 km - platí od 1.3.2017.* Informovala, že Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR vypracovala manuál pre MDVRR SR a bola požiadaná aj o vypracovanie karty pre vodičov, ktorú bude mať každý vodič vo vozidle. Na karte budú uvedené základné pokyny, ako sa má správať voči cestujúcemu so zdravotným postihnutím, prípadne so zníženou pohyblivosťou. V súčasnosti je manuál pripravený na schválenie. Následne bude manuál zverejnený na stránke MDVRR SR. Z uvedeného dôvodu je na stránke MDVRR SR zriadený odkaz v sekcii cestnej dopravy a pozemných komunikácií pod časťou cestná doprava, pod odkazom práva cestujúcich, kde sú sprístupnené základné odkazy k nariadeniu. V tejto časti bude zverejnený aj manuál a karta pre vodičov. Zároveň MDVRR SR zriadilo aj e-mailovú adresu, buspravo@mindop.sk, na ktorú je možné v prípade akýchkoľvek otázok týkajúcich sa nariadenia o právach cestujúcich posielat' dotazy.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru sa poďakoval za obsahlu informáciu a skonštatoval, že Slovenská republika sa včas pripravila na implementáciu uvedeného nariadenia.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 25 zo dňa 4. februára 2013

9. Rôzne

Iveta Mišová, zástupkyňa skupiny organizácií osôb s mentálnym postihnutím, členka Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania (ďalej len Výbor pre vzdelávanie), prítomných informovala o priebehu a záveroch zasadnutia nasledovne: Výbor pre vzdelávanie prešiel pod gesciu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a zasadal dňa 30. januára 2013 pod vedením štátneho tajomníka pána Štefana Chudobu. Napriek tomu, že program obsahoval šesť bodov, rokovalo sa iba k jednému bodu programu a to: Prerokovanie a diskusia k Štatútu Výboru pre vzdelávanie. Výbor pre vzdelávanie bol zvolaný v pôvodnom zložení. K dispozícii prítomní dostali znenie úplne nového štatútu. Štatút sa mal zmeniť v tom zmysle, že Výbor pre vzdelávanie bude mať menej členov a členiek. Diskutovalo o tom, že siedmym členom a členkami Výboru pre vzdelávanie, ktorí boli zároveň členmi a členkami iných Výborov už zaniklo členstvo vo Výbore pre vzdelávanie. Nakoľko prítomní mali názor, že Výbor pre vzdelávanie má prierezový charakter, diskutovalo sa o tom, že by bolo dobré, aby sa vytvoril iba dodatok k existujúcemu štatútu a nie nový štatút. Uviedla, že na najbližšom zasadnutí Rady by sa mal schvaľovať dodatok k štatútu. Ocenila pripomienku pána Klenovského, riaditeľa odboru ľudských práv z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, že by bolo v rámci štatútu vhodné, zakomponovať spoluprácu s ostatnými Výbormi Rady. Ďalej uviedla, že na zasadnutí mala byť poskytnutá informácia o realizácii výchovy k ľudským právam v regionálnom školstve, ale na základe dohody bude členom zaslaná elektronicky. Ponúkla, že v prípade záujmu môže túto informáciu poskytnúť k dispozícii.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o priebehu a záveroch zasadnutia Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 26 zo dňa 4. februára 2013

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Informoval o situácii týkajúcej sa uplatňovania zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý ukladá televíznym vysielateľom vysielateľ vo svojej programovej skladbe programy sprevádzané skrytým alebo otvoreným titulčovaním a prípadne v posunkovej reči, ako aj sprevádzané hlasovým komentárom pre nevidiacich. Uviedol, že v minulom roku zverejnila Rada pre vysielanie a retransmisii informáciu o plnení tohto zákona, kde špeciálne v časti týkajúcej sa hlasového komentovania pre nevidiacich sú uvedené mimoriadne priaznivé čísla, z čoho vyplýva, že sa kvóty podľa štatistiky plnia lepšie ako zákon ukladá. Skonštatoval, že cieľová skupina žiadne takéto vysielanie nepozná a nepodarilo sa im v takej podobe zistiť ani jeden program. Následne informoval, že sa dňa 24. novembra 2012 v nadväznosti na uvedené skutočnosti, elektronickou poštou obrátil na všetkých generálnych riaditeľov a ďalších pracovníkov televízií RTVS, JOJ a Markíza a nedostal žiadnu odpoveď. Z televízie Markíza im bola zaslaná odpoveď, že o vysielaní takýchto programoch ich budú informovať. Túto požiadavku zopakovali 9. decembra 2012 a takisto nedostali žiadnu odpoveď. Dňa 19. decembra 2012 zaslal doporučenou poštou listy generálnym riaditeľom televízií s uvedenou požiadavkou, v ktorých konštatovali, že ich teší, že existuje takéto vysielanie, ale že žiaľ o ňom nevedia a preto žiadajú o poskytnutie informácií, kedy, kde, a za akých technických podmienok môže byť toto vysielanie prijímané. Zároveň vyslovili ponuku, že televíznym vysielateľom dajú k dispozícii webové stránky organizácií zastupujúcich cieľovú skupinu, prostredníctvom ktorých by bolo možné šíriť informácie, aby sa zvýšila sledovateľnosť uvedených programov. Zdôraznil, že na listy nedostal opäť žiadnu odpoveď.

Ďalej informoval, že dňa 30. januára 2012 zaslal dotaz Rade pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „RVR“), ktorým žiadal o vysvetlenie, na akom základe boli štatistiky o vysielaní zverejnené a získané a zároveň požiadal a aj o pomoc pri získaní spomínaných informácií od televíznych vysielateľov a poskytovateľov programových služieb (o tom, kedy a aké programy vysielajú a aké sú technické podmienky na ich príjem). Upozornil, že tento program nie je vôbec jednoduchý. Informoval, že v Českej republike začalo od 1. februára 2013 ostré vysielanie komentovania pre zrakovo postihnutých, bolo tam niekoľko testovacích vysielaní, na ktorých bolo možné overiť možnosť príjmu. Aj z uvedeného hľadiska považuje za potrebné, aby k uvedenému zaujal Výbor stanovisko a aby vyžiadal od RVR dôkladnú správu o situácii, týkajúcej sa plnenia ustanovenia tohto zákona.

Marta Gajdošíková, Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej len „RTVS“), riaditeľka dvojky - v diskusii k tomuto bodu uviedla, že nie je v celom rozsahu kompetentná presne k tomuto problému zaujať stanovisko, ale zo skúseností informovala, že čo sa týka zákonných povinností vo vzťahu k skrytým a otvoreným titulkom je potrebné povedať, že s touto povinnosťou sa v poslednom roku RTVS vysporiadala veľmi dobre. Povinnosť zo zákona je stanovená na 50%, ale vysielanie bolo navýšené a každý mesiac podrobne sledujú štatistiky. V skutočnosti je skrytých a otvorených titulkov viac ako 60%. Čo sa týka vysielania v posunkovej reči pre nepočujúcich, zákonnú povinnosť RTVS plní, usmernenie RVR je sprísnené v tom, že štatistiky sa vykazujú mesačne. 50 % vysielacích programov je vybavených otvorenými alebo skrytými titulkami, 30% v znakovkej reči a 20% s audiokomentárom pre nevidiacich. Najväčší problém je v oblasti naplnenia štatistík audiokomentárom pre nevidiacich. Táto služba je štatisticky napĺňaná najmä z hľadiska obsahu programov, ktoré možno považovať za zrozumiteľné pre nevidiacich vzhľadom na to, že sú to programy, ktoré sú z väčšej časti naplnené komentárom. Charakter programu alebo relácie je taký, aby bol zrozumiteľný, či už je to diskusná relácia alebo hudobné relácie, tieto sa označujú ako program vhodný aj pre nevidiacich alebo zrakovo postihnutých. U RTVS sa pracuje na tom, aby bol možný multimodálny prístup k jednotlivým programom, a aj v oblasti filmov. Sprístupnenie služby - Multimodálny prístup považuje za veľkú výzvu a povinnosť pre verejnoprávneho vysielateľa, ako aj pre ostatných televíznych vysielateľov na našom území.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Podakoval za vysvetlenie a skonštatoval, že poskytnutú informáciu ohľadne hlasového komentovania nemôžeme akceptovať, pretože je v rozpore s tým, ako je v zákone definované hlasové komentovanie pre nevidiacich. Informoval, že sa zúčastnil rokovania s technickým riaditeľom RTVS v marci 2012, na ktorom boli prerokovávané spôsoby riešenia multimodálneho prístupu (napr. či sa bude jednať o zmiešavanie signálov na strane vysielateľa alebo prijímateľa). Na rokovaní bolo odporučené, že to bude na strane prijímateľa. RTVS sa mali obrátiť na RVR so žiadosťou o odklad a bol navrhnutý dvojročný harmonogram technickej realizácie. Vyjadril presvedčenie, že technici a pracovníci televízie vedia, čo je to komentované vysielanie. Boli pozvaní na viaceré akcie na ktorých boli prezentované aj skúsenosti zo zahraničia. Skonštatoval, že odôvodnenie, že športový komentár je komentár pre nevidiacich, nie je dostatočné a nemôže s tým súhlasiť. Prítomných informoval, že pani poslankyňa Jana Žitňanská začiatkom januára 2013 predložila poslanecký návrh zákona, ktorým by sa mal zmeniť návrh zákona 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov.

Mária Nádaždyová, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

uviedla, že sa prikláňa na stranu občanov so zdravotným postihnutím. Zdôraznila, že je veľmi dôležité pri vypracovávaní štatistických údajov pridržovať sa definícií, pretože všetky uvedené štatistické údaje sú zasielané na rôzne medzinárodné inštitúcie. Informovala, že nedávno sa o týchto štatistikách diskutovalo vo vzťahu k Národnej správe pre Radu Európy, v ktorej vyšli pre SR fantastické štatistické údaje, ktoré ale Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR nepotvrdila. Skonštatovala, že keď sú v takýchto prípadoch poskytované rozporné stanoviská, nevyzerá to pre krajinu najlepšie.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Záver: Výbor požiadal Radu pre vysielanie a retransmisiu o predloženie správy o stave plnenia ustanovení zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov týkajúcich sa TV vysielania programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a v posunkovej reči pre nepočujúcich a sprevádzaných hlasovým komentovaním pre nevidiacich.

Správa by mala, okrem iného, obsahovať informácie

- o rozsahu vysielania a programovej skladbe s jednotlivými druhmi multimodálneho prístupu,
- o spôsobe informovania divákov o vysielaní programov s multimodálnym prístupom,
- o možnostiach príjmu a technológiách potrebných pre príjem programov s multimodálnym prístupom,
- o perspektíve rozvoja vysielania s multimodálnym prístupom.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 27 zo dňa 4. februára 2013

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Prítomných informoval, že na základe Akčného programu otvoreného vládnutia by sa mali uzatvárať memorandá o spolupráci medzi ministerstvami a mimovládnyimi organizáciami. Takého memorandum by sa malo pripraviť aj medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a organizáciami zastupujúcimi záujmy osôb so zdravotným postihnutím.

Milica Jančulová, vedúca oddelenia koordinácie agendy ľudských práv Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR na záver informovala, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVEZ SR“) dňa 25. januára 2013 vyhlásilo výzvu na predkladanie projektov v oblasti podpory a ochrany ľudských práv. V zmysle zákona č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky je možné predkladať žiadosti, pokiaľ ide o presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd, alebo pokiaľ ide o predchádzanie všetkých foriem diskriminácie, rasizmu, diskriminácie, xenofóbie, homofóbie, atisemitizmu a ostatných prejavom intolerancie. Výzva je zverejnená na web stránke MZVEZ SR a bola postúpená všetkým členom Rady, ako aj členom Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie.

Záver

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Poďakoval sa prítomným za účasť a ukončil zasadnutie.

V Bratislave dňa 22. februára 2013

Zapísala:

Mária Homolová, v. r., tajomníčka Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Za správnosť:

Janka Divincová, v. r., riaditeľka Spoločného sekretariátu Výborov

Schválil:

Branislav Mamojka, v. r., podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Príloha:

prezenčná listina